

Undtagelsen i *litra h* for processuelle spørgsmål er i overensstemmelse med sædvanlig opfattelse, hvorefter processuelle spørgsmål falder uden for kontraktstatuttet og bedømmes efter domstolslandets lov (*lex fori*). Bevissspørgsmål, som ikke er omfattet af de særlige regler i art. 14, sidestilles med (andre) processuelle spørgsmål. I øvrigt henvises til bemærkningerne til art. 14.

Med hensyn til *stk. 3 og 4* henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, stk. 2,

Til konventionens art. 2

Art. 2 fastslår, at konventionens lovvalgsregler er universelle i den forstand, at deres anvendelse ikke er betinget af gensidighed og ikke er begrænset til situationer, hvor valget står mellem lovene i to eller flere konventionsstater (EF-stater). Dette er også sædvanligt i andre internationalprivatretnlige konventioner, i hvert fald inden for kontraktrets område. Konventionens lovvalgsregler skal anvendes, hvad enten valget står mellem dansk ret og fremmed ret eller mellem to fremmede landes ret, og hvad enten de fremmede lande er eller ikke er konventionsstater, herunder også i tilfælde, hvor der alene er spørgsmål om valg mellem lovene i tredjeland.

Til konventionens art. 3

Art. 3 handler om lovvalg ved aftale. En sådan aftale vil normalt have form af en klausul i kontrakten om, at sager vedrørende denne skal afgøres efter et bestemt lands ret.

Stk. 1 fastslår i 1. pkt., at konventionens hovedregel er, at parterne frit kan vælge, hvilket lands lov der skal finde anvendelse på kontrakten, dvs. at der gælder en såkaldt »partsautonomi«. Dette er også udgangspunkt i gældende dansk ret, jfr. herved § 3 i 1964-loven om internationale løsøre køb, og i de fleste andre landes ret. I partsautonomien ligger, at parterne gennem deres lovvalg kan fravige alle regler af privatretlig karakter, herunder også ellers ufravigelige regler, i den lov, som ville finde anvendelse i mangel af en lovvalgsaftale. En betingelse for adgangen til at fravige ellers ufravigelige regler er efter gældende ret, at kontrakten kan anses for international, og denne betingelse fastholdes i konventionen i kraft af *stk. 3*. Adgangen efter *stk. 1* til at vælge den lov, som skal finde anvendelse på kontrakten, omfatter imidlertid også kontrakter, som ikke kan anses for internationale,

men i dette tilfælde kan parterne ikke gennem deres lovvalg tilsidesætte ufravigelige regler i det lands ret, hvortil kontrakten har sin eneste tilknytning, jfr. *stk. 3*. Der henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse og til art. 1, *stk. 1*.

Selv om det således også efter konventionen er en forudsætning, at kontrakten er international, ville en generel anerkendelse af adgangen til at fravige ufravigelige retsregler gennem en lovvalgsaftale ikke være uden betænkeligheder. Der er derfor grund til at understrege, at aftalefriheden i henhold til art. 3, *stk. 1*, alene har karakter af en hovedregel. Undtagelse herfra er gjort for visse forbrugeraftaler og for arbejdsaftaler, jfr. henholdsvis art. 5, *stk. 2*, og art. 6, *stk. 1*. Endvidere følger det af art. 7, *stk. 2*, at medlemsstaterne på egen hånd kan gøre undtagelser i det omfang, det findes fornødent, enten ved udtrykkelig lovgivning eller gennem domstolens fortolkning af de retsregler, der er spørgsmål om at fravige, jfr. bemærkningerne til denne bestemmelse.

Efter gældende ret står det fast, at en lovvalgsaftale er uden betydning for håndhævelsen af offentligretlige regler, eksempelvis monopol- eller valutaregler, i domstolslandets ret. Konventionen medfører ingen ændring på dette punkt, idet der herved dels kan henvises til art. 7, *stk. 2*, dels – således som man hidtil har gjort – til, at offentligretlige regler falder uden for kontraktstatuttet. Noget andet er, at det undertiden kan være vanskeligt at afgøre, om en regel skal anses for at være af privatretlig eller af offentligretlig karakter. I forhold til konventionens regler er dette afgrænsningsproblem imidlertid af mindre betydning, fordi art. 7, *stk. 2*, omfatter såvel privat- som offentligretlige regler.

I det omfang, aftalefriheden anerkendes, kan parterne vælge et hvilket som helst lands lov, herunder også loven i et land, hvortil kontrakten ikke i øvrigt har nogen tilknytning. Også dette er i overensstemmelse med gældende dansk ret, jfr. at ej heller 1964-loven om internationale løsøre køb indeholder nogen begrænsning i denne henseende.

Lovvalget skal ifølge *stk. 1, 2. pkt.*, »være udtrykkeligt eller fremgå med rimelig sikkerhed af kontraktens bestemmelser eller omstændighederne i øvrigt«. Det kan således komme på tale at anse en lovvalgsaftale for indgået stiltiende. I forhold til 1964-loven om internationale løsøre køb er der tale om en vis afsvækkelse af kravet til en gyldig vedtagelse, idet 1964-lovens § 3 kræver, at et stiltiende lovvalg »utvetydigt (skal) fremgå af aftalen«. Det må imidlertid fastholdes, at der skal foreligge klare holdepunkter, for at man kan indfortolke en så